FLEMMING BAATZ KRISTENSEN / PENS. SOGNEPRÆST

Ateisten som **blev biskop**

Få har betydet så meget for så mange som biskop Bo Giertz. Han hjalp mennesker til at leve i evangeliets frihed

Det er snart 26 år siden, han døde i en alder af 92 år. I forbindelse med hans 90-årsdag skrev et tidsskrift om ham: »Få har betydet så meget for så mange.« I 1999, et år efter hans død, da en avis lod læserne stemme om, hvem de anså for den mest betydningsfulde skikkelse i den svenske kirke i det 20. århundrede, fik han klart flest stemmer, til trods for at han de sidste 40 år af sit liv blev voldsomt kritiseret på grund af sit syn på ordningen med kvindelige præster.

Bo Giertz er hans navn, biskop i Göteborg 1949-1970. Men hvorfor læse en kronik om ham i 2024? Det har sine grunde.

Biskop Bo Giertz i domkirken i Göteborg i 1965.

Foto: Ukendt

Ateisten der ikke kunne blive kristen

Han voksede op i et ateistisk hjem, men med en stærk pligtetik. Vi skal give en bedre verden videre til vores efterkommere end den, vi modtog. Bo Giertz blev selv overbevist ateist. En kristen, der gik i klasse med ham i gymnasiet, har efterfølgende fortalt, at der var to i klassen, der ikke kunne blive kristne. Bo Giertz var den ene.

Efter gymnasiet tog han til Uppsala for at læse medicin og blive læge ligesom sin far. Men her mødte han en ateisme, der ikke var præget af samme etik som i hans hjem. Bo Giertz syntes godt nok, at de kristne var underlige, men i 1925 gik han dog til tre forelæsninger på universitetet om Jesus, og en af de aftener gik det op for ham: Gud findes! Det var den kristne livsforståelse, der stemte med virkeligheden. Og fandtes Gud, så skulle han også følge ham.

> *Det, at han havde været ateist, gjorde, at han livet igennem havde en særlig evne til at skrive og tale til ateister og skeptikere, gennemskue materialismens og ateismens blålys og bringe dem et klart kristent budskab både for hjerne og hjerte*

Det, at han havde været ateist, gjorde, at han livet igennem havde en særlig evne til at skrive og tale til ateister og skeptikere, gennemskue materialismens og ateismens blålys og bringe dem et klart kristent budskab både for hjerne og hjerte.

Det blev for mig en stor hjælp, da jeg var helt ung. Vi unge kristne blev dengang anset for halvdumme. Når jeg havde læst Bo Giertz, kunne jeg ranke mig!

Troens og kirkens mand

Han skiftede studium til teologi. Bo Giertz var lysende intelligent. Hans professor i Det Nye Testamente ville have ham til at blive hans efterfølger. Men Bo Giertz ville ud i kirken. Han blev rejsesekretær i det kristne gymnasiastarbejde og derefter præst i Midtsverige. Han blev kendt i ind- og udland gennem sine bøger og overalt, hvor han prædikede og holdt foredrag, strømmede folk til. Han blev valgt til biskop i Göteborg som Sveriges yngste på 44 år.

I hans mange pensionistår skrev han flere bøger og holdt et væld af foredrag og prædikener i og uden for Sverige, i hvert fald frem til 1985, hvor han blev fysisk svækket og fik vanskeligt ved at se, men så fik han indtalt det græske Nye Testamente på bånd!

En helt særlig bedrift blev hans oversættelse af hele Det Nye Testamente fra græsk til moderne svensk med indledninger og kommentarer for lægfolk. Et meget respekteret værk, der blev til fra 1974 til 1981.

Det særlige ved Bo Giertz

I en tid, hvor der var ringe syn for kirkens betydning, genopdagede Bo Giertz og andre betydningen af kirken, og navnlig Bo Giertz evnede at skrive og tale om det på en måde, der begejstrede mange. Tanken er denne: Den korsfæstede og opstandne Kristus lever og virker i sin kirke gennem nådens midler: dåben og nadveren, Skriften, forkyndelsen og skriftemålet.

Han har på en særlig måde været med til at åbne himlen over *Kristi kirke*, som hans første bog hedder. Men det, som er Giertz' særlige pointe, er, at han kombinerer det objektive med det subjektive: Hvordan bliver Gud en levende virkelighed i mit liv?

Han forener frugtbart både liturgi og vækkelse. Det sker med sjælesørgerisk omsorg, dybde og karskhed. Det ses helt særligt i hans sjælesorgsroman *Stengrunden*, den mest læste kristne roman i Norden i det 20. århundrede. En bog, som har hjulpet tusinder af mennesker til at leve i evangeliets frihed. Bogen er filmatiseret og kan streames på YouTube.

Det vigtigste jeg ved

Som prædikant havde han en særlig karisma, som den svenske sognepræst Folke Olofsson har udtrykt sådan: »Efter en inderlig bøn bøjede prædikanten sig frem, som om han ville tale til hver enkelt. Stemmen var ikke særlig klangfuld, tonelejet sagligt som hos en læge, der går stuegang med sine kandidater.« Der fandtes alligevel noget i hele hans fremtoning og måde at tale på, som gjorde bibelteksten levende, så man følte, man var med. Som om han ville sige: »Nu skal jeg fortælle dig det vigtigste og vidunderligste jeg ved!«

Han underviste, når han prædikede – altid engageret og sjælesørgerisk klart, tro overfor virkeligheden, som vi oplever den, og som ordet bringer os den. Da jeg i 1995 skulle besøge Bo Giertz og kørte i taxa fra

Flemming Baatz Kristensen besøgte i 1995 Bo Giertz og interviewede ham til Indre Missions Tidendes julenummer.

Foto: Bengt Karlsson

færgen ud til ham, sagde chaufføren om ham: »Ja, han kunne prædike!«

Hans betydning

Bo Giertz var ikke fundamentalist, men han forenede en frugtbar måde at læse Bibelen på med åbenhed for god videnskab. Uforfærdet stod han fast på Guds ords grund. Han blev den naturlige og samlende lederskikkelse i kampen for bibelsk kristendom i en sekulariseret tid, og han bar modsigelsen uden at blive bitter.

Hans motto lært i sorgens kamp, da han som ung præst mistede sin første kone, udtrykte han sådan: »Livet kan aldrig blive meningsløst for den, som fik lov til at elske et andet menneske i lyst og nød. Og det kan heller aldrig blive det, når man har lært at elske Gud, som man selv er elsket.«

Hvor hans historie fortælles, vækker den i vide kredse beundring og eftertanke. Nogle er optaget af hans skæbne. Tre gange blev han enkemand, han blev chikaneret for sit syn på kvindelige præster og måtte leve med, at den svenske kirke ikke ville have ordineret ham i dag. Andre er fascineret af hans intellekt, udstråling og arbejdsevne eller hans vision af kirken og levendegørelse af den kristne tro.

Han taler til os efter sin død

Bo Giertz var en flittig skribent, og langt de fleste bøger, han skrev, er oversat til dansk. De bøger, han skrev i 1930'erne og 1940'erne, udkom hurtigt på dansk og i flere oplag på ikke så kirkelige forlag – og fra slutningen af 1970'erne og frem til nu på Lohses Forlag. De fleste af bøgerne er i dag udsolgt og kan kun fås antikvarisk.

Men hans fine andagtsbøger, som han skrev som pensionist, kan stadig købes på Lohse. Der er også skrevet bøger om ham, og hans teologi er genstand for forskning. Hans bøger bør udkomme igen! Læs Bo Giertz!

På en rejse til det vestlige Sverige den 6.-13. juli kan man få et spændende indblik i det svenske kirkeliv. Flemming Baatz Kristensen, der er en af rejselederne, vil en aften på rejsen fortælle om Bo Giertz, der var hans personlige ven og forbillede.

Rejsen arrangeres af Felix Rejser. Flere oplysninger kan ses på felixrejser.dk.